

Nacionalna i sveučilišna knjižnica - raspoloživi sadržaji i mogućnosti suradnje

Vlado Carek
Jadranka Keros

Zavod za stomatološku
protetiku
Stomatološki fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Acta Stomatol Croat
2000; 225-226

PRIKAZ SLUČAJA
Primljeno: 15. rujna 2000.

Adresa za dopisivanje:

Prof.dr.sc.Vlado Carek
Zavod za stomatološku
protetiku
Stomatološki fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
Gundulićeva 5, 10000 Zagreb

U Hrvatskoj su se u dvadesetome stoljeću gradile dvije zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Prva početkom stoljeća, od 1911. do 1913. godine, a druga na njegovu kraju, od 1988. do 1995. godine.

Gradnja nove, današnje Nacionalne i sveučilišne knjižnice od prve je zamisli do njezina završetka trajala gotovo pet desetljeća. Prvi su poticaji počeli još davne 1947. godine, a početkom šesdesetih napravljen je prvi idejni projekt zgrade nove knjižnice, no od toga se je projekta a i njegove lokacije uskoro odustalo. Tek u ozračju Hrvatskoga proljeća godine 1971. tadašnji Sabor Republike Hrvatske, u sklopu cijelovite kulturne politike probuđene hrvatske nacionalne svijesti, donosi odluku o financiranju četiriju kapitalnih kulturnih objekata: Muzeja sakralne umjetnosti u Zadru, Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, Hrvaskog arhiva u Zagrebu, te Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. To je podrazumijevalo da se izradi projekt nove zgrade Nacio-

nalne i sveučilišne knjižnice skladno novim dostignućima u bibliotekarstvu, posebice u sklopu razvoja novih tehnologija, ali i da se osigura potreban novac za gradnju.

Temeljem opsežnih rasprava određena je nova, današnja lokacija knjižnice i raspisan je javni natječaj na kojem je odabran rad zagrebačkih arhitekata Hrzića, Mance i Neidhartha. Također je odlučeno da se financijska sredstva za gradnju namaknu samodoprinosom. Temeljni kamen položen je 28. ožujka 1988. godine, a nova zgrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice otvorena je 28. svibnja 1995. Brojkama iskazana ona izgleda ovako: sagrađena je na parceli površine 3,75 ha i ima tri dijela: središnju deseterokatnu zgradu i dvije bočne petokatnice. Ukupna je površina knjižnice 44.432 m², a ukupni je smještajni kapacitet 4.500.000 svezaka. Svaki kat ima 4.000 m². Korisničke razine na gornjim katovima središnjega dijela zgrade promjenljive su prostorne jedinice slobodnoga

tlocrta s površinom oko 3.000 m². U zgradi ima 750 mjesta za rad korisnika, 100 mjesta u seminarskim dvoranama, 377 mjesta za zaposlene i 186 mjesta u restoranu.

Standardi hrvatske knjižnice prihvaćeni su godine 1990., a određuju Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu kao ustanovu u sklopu decentraliziranih knjižničkih sustava Sveučilišta s većim ili manjim brojem fakultetskih knjižnica i knjižnica samostalnih znanstvenih instituta.

Ukupnim prostorom i prilagodbom pojedinih prostorija za određene namjene, te nadasve razinom tehničke opremljenosti i stupnjem informatizacije, ostvareni su uvjeti da Nacionalna i sveučilišna knjižnica postane središtem hrvatskoga knjižničkog sustava za dogovore, upućivanje, čitanje, poučavanje i istraživanje, ali i za učinkovito informacijsko središte u Hrvatskoj i u svijetu. Povezanošću knjižnice s članicama sveučilišta postiže se međunarodna dimenzija visokoga školstva i to je dobra osnova za međusveučilišnu suradnju u našoj zemlji i na međunarodnoj razini.

Ustroj i funkcija Nacionalne i sveučilišne knjižnice temelji se na Zakonu o knjižnicama koji je Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske donio 19. rujna 1997. godine. Nacionalna i sveučilišna knjižnica samostalna je stručna organizacija u sklopu Zagrebačkog sveučilišta i matična je knjižnična ustanova za sve ostale jedinice sveučilišnoga knjižničkog sustava, koja skladno definiciji otvara i štoviše nalaže suradnju s fakultetskim knjižnicama. Pri tome Nacionalna i sveučilišna knjižnica oblikuje planove razvoja knjižnične djelatnosti u Sveučilištu i skrbi o njihovoj provedbi.

U vezi sa sve većom potrebom racionalizacije i štednje svojega novca, a ujedno i s povećanim zahtjevima novih tehnologija, nametnula se je potreba da se fakultet čvrsto poveže s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom, pa su zato počeli razgovori o mogućem ugovoru o suradnji.

Uključivanjem u sve prikazane djelatnosti Nacionalne i sveučilišne knjižnice kao vodeće edukacijske ustanove koja u svojim prostorima danomice pruža usluge stotinama korisnika, nastojat ćemo ostvariti zajedničke programe koji, pokažu li se vrijednima, mogu postati modelom suradnje i za druge fakultete.

Suradnja će obuhvatiti sve fakultetske djelatnosti od dodiplomske i poslijediplomske nastave, te znanstvene djelatnosti i trajne izobrazbe do uređenja fakultetske knjižnice, što podrazumijeva usklađenu dobavu stručne i znanstvene literature interdisciplinarnog i multidisciplinarnog značenja. U tu svrhu Nacionalna i sveučilišna knjižnica ima središnju kartoteku potreba, liste prinova i preporučne liste. Ona provodi bibliografski nadzor i pomaže formalnoj i sadržajnoj obradi građe, te u izradi informacijskih pomagala svim jedinicama sveučilišnoga knjižničkog sustava. Nacionalna i sveučilišna knjižnica osigurava pretraživanje općih i specijaliziranih baza podataka te pruža savjetodavnu pomoć i poduku za sve jedinice sveučilišnoga knjižničkog sustava. Početak dodiplomske nastave u školskoj godini 2000./2001. uključit će i posjet studenata prvoga semestra Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici gdje bi ih dočekali dekan Fakulteta i ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice te ih kao buduće korisnike obavijestili o svim njezinim sadržajima.

Ta je suradnja počela u poslijediplomskoj nastavi ove godine uvođenjem novoga kolegija "Znanstvene informacije: izvori, dostupnost i pretraživanje" koji se sluša u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici. Mogućnosti uporabe raspoloživih prostora Knjižnice za trajnu izobrazbu i za važnije fakultetske skupove osigurat će trajnu suradnju dviju ustanova.

Literatura

1. ROJNIĆ M. Nova zgrada Nacionalne i sveučilišne biblioteke. Zagreb 1970.
2. Propisi iz bibliotekarstva. Vjesnik bibliotekara Hrvatske 1990.
3. Zakon o knjižnicama. Sabor Republike Hrvatske 1997.
4. STIPANOV J. Nova zgrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Vjesnik bibliotekara Hrvatske 1998.
5. Nacionalna i sveučilišna knjižnica: informacijske usluge, posudba knjiga, čitaonice, upute za pretraživanje bibliografske baze, pronalaženje informacija o knjizi ili časopisu i naručivanje građe. Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb 1999.